

Vänsterpress om statskuppen i Bolivia – november 2019

Bolivia har en lång historia av militärkupper och motkupper bakom sig. Under 1960- och 1970-talen var detta särskilt påtagligt. Men 1982 valdes en president (Hernán Siles Zuazo) på relativt demokratisk väg och därefter, fram till idag har Bolivia sluppit militärkupper, även om den tidigare kuppgeneralen Hugo Banzer 1997 lyckades bilda regering och bli vald till president med stöd av en flerpartikoalition. Denna position behöll han till sin död 2001. Året därpå valdes Sánchez de Lozada, från *Movimiento Nacionalista Revolucionario* (MNR), som under 1950-talet hade genomfört en hel del populära reformer, bl a jordreform.

I presidentvalet i december 2005, dvs drygt tre år senare, vann så bondeledaren Juan Evo Morales Ayma från *Movimiento al Socialismo* (MAS). Han fick 53,7 % av rösterna, en absolut majoritet som är mycket ovanligt i bolivianska val (föregångaren Sánchez de Lozada fick t ex bara 22,5 %). Morales vann sedan på nytt 2009, med ännu mer förkrossande siffror (62 %) och 2014 en tredje gång (61 %).

Men nu, 2019, då han vann ytterligare en gång, då fick högern och militären nog och genomförde en statskupp. De följande artiklarna redogör för bakgrunden.

Se även:

Pierre Broué, [Bolivia, 9 april 1952, en bortglömd "februarirevolution"?](#)

Joseph Hansen: [Che Guevaras sju misstag](#) (kritisk analys av Ches misslyckande i Bolivia)

[Artiklar om Bolivia](#) (från tidskriften *Kommentar* 1971)

[Argentina och Bolivia – ett bokslut](#) (av Hugo Blanco m fl. 1972)

[Vart går Bolivia?](#) (artiklar från tidskriften *Röda Rummet*. 2006-2007).

MF 14/11 2019

Innehåll

Flamman	1
<i>"Det var förberett redan från början"</i>	1
Internationalen	2
<i>Statskuppen i Bolivia måste fördömas!</i>	2
Offensiv	4
<i>Bolivia och Morales står vid ett vägskäl</i>	4
<i>Bekämpa militärkuppen i Bolivia!</i>	5
Proletären	8
<i>Fullbordad statskupp i Bolivia</i>	8
<i>Skandal att Linde stöder kuppen</i>	10

Flamman

”Det var förberett redan från början”

Jon Weman

Flamman 12/11 2019

Efter nästan tre veckors utdragen styrkemätning mellan regeringen och oppositionen, efter det kritiserade presidentvalet i slutet av oktober, accelererade händelserna dramatiskt i Bolivia under helgen. Under fredagen och lördagen spred sig ett polismyteri mellan landets större städer. På söndagen kontrollerade poliser allierade med oppositionsdemonstranterna torget och gatorna runt presidentpalatset och parlamentet. De dåliga nyheterna kom nu slag i slag för regeringen: en preliminär rapport från de amerikanska ländernas samarbetsorganisation, OAS, valobservatörer kom även med allvarlig kritik mot valet.

Huvuddelen av OAS anmärkningar rör den digitala snabbräkningen, där de funnit IT-systemet okontrollerbart och opålitligt. I den officiellt definitiva rösträkningen fann observatörerna misstänkta förfalskningar i 23 procent av 330 undersökta röstuppteckningar, som dock var utvalda just för att de anmälts och bedömts som suspekta från början. Den USA-amerikanska tankesmedjan Center for Economic Policy Research har publicerat en alternativ analys som argumenterar för att det officiella valresultatet var statistiskt rimligt.

President Evo Morales följde som han förbundit sig OAS rekommendationer och utlovade ett nytt val, men protesterna avtog inte. Överbefälhavaren, William Kaliman, ”uppmanade” då presidenten att avgå, vilket Morales gjorde tillsammans med vicepresidenten Álvaro García Linera kort därefter.

Därefter gick utvecklingen i rasande fart. Tidningen *La Razón* räknade till 19 olika funktionärer som avgått på två dygn, många av dem efter hot eller, som Potosís borgmästare, efter att ha kidnappats av oppositionsanhängare. Flera hus sattes i brand, däribland Evo Morales eget och hans systers. Representanthusets talman avgick efter att en släkting kidnappats. Eftersom alla i den formella successionsordningen nu avgått är det i dag oklart vem som ens är president, och regeringspartiet MAS ledamöter, som har majoritet i parlamentet, vägrar sammanträda av säkerhetsskäl.

Landet vaknade på måndagen till en extremt spänd och oklar situation. Boris Ríos är aktivist i organisationen La Zurda och befinner sig i Cochabamba i centrala Bolivia.

– Parapolisiära grupper av unga män på motorcyklar som skjuter fyrverkeripjäser kontrollerar gatorna i stora delar av staden. De har satt eld på bland annat lantarbetarfackets lokaler och angriper alla försök att organisera demonstrationer till stöd för regeringen. Det är tydligt att de hade förberett sig för detta redan innan protesterna bröt ut, säger han till *Flamman*.

Dagen efter Morales avgång bröt motprotesterna ut på allvar, särskilt efter att bilder spridits på poliser som drar ned ursprungsbefolkningens (som utgör majoritet i Bolivia) flagga Whiphala från regeringspalatset och sätter eld på den. Oppositionsledare som Santa Cruz-aktivisten Fernando Camacho har annars tidigare visat upp sig med bondeledare i opposition till Morales och försäkrat att ”i dag är vi alla bröder” för att försöka desarmera anklagelserna om rasism. Under måndagen och natten till tisdagen har polisstationer intagits och satts i brand i Cochabamba, i huvudstaden La Paz och förorten El Alto. På måndagskvällen meddelade militären att man kommer att genomföra ”gemensamma operationer” med polisen, som anser sig överväldigad av situationen.

– Det betyder undantagstillstånd och en hårdare repression, säger Boris Ríos.

Hittills har bland andra Ryssland, Mexiko och Argentina fördömt maktövertagandet som en statskupp, och i Buenos Aires demonstrerade tusentals människor till stöd för Morales som har valt att söka politisk asyl i Mexiko. Spanien talar inte om en kupp men kallar det ”bekymrande att militären ingripit i den politiska processen”. Sverige hör däremot till de länder som undvikit fördömanden; utrikesminister Ann Linde har enbart uttryckt att det är ”positivt att det blir ett nytt val”.

Internationalen

Statskuppen i Bolivia måste fördömas!

Ledare

Internationalen 15/11 2019

I tisdags landade Bolivias folkvalde president Evo Morales i Mexiko efter att ha blivit avsatt i en statskupp. Även om vi kan vara kritiska mot delar av Evo Morales och MAS politik, måste högerens statskupp fördömas.

- ▶ **Allt stöd till de folkliga rörelserna i Bolivia**
- ▶ **Solidaritet trots invändningar mot MAS**
- ▶ **Tillsammans mot högerens kuppmaakare**

Bolivia har tvingat president Evo Morales, vicepresident Alvaro Linera och senatens ordförande Adriana Salvatierra att avgå. Flera andra politiskt valda ledare från MAS (Movimiento al Socialismo – Rörelsen för Socialism) har också tvingats avgå. Evo Morales har beviljats asyl i Mexiko. På Twitter skriver han själv att han nu lämnar sitt hemland för att söka skydd.

”Snart kommer jag tillbaka med mer styrka och energi”, avslutar Morales inlägget.

Många medlemmar och ansvariga inom MAS har fysiskt attackerats av oppositionsanhängare. En borgmästare från MAS släpades genom gatorna i Vinto. Hon sprutades ner med rödfärg och hennes hår klipptes av. Ett våldsamt hat präglar oppositionens demonstrationer och agerande.

Vad är bakgrunden?

Efter att den sista i raden av militärdiktaturer tvingats bort i början av 80-talet hamnade Bolivia efter några år i en lång period av nyliberal politik. Privatiseringen av vattendistributionen i Bolivias tredje största stad Cochabamba runt år 2000 ledde till omfattande kamp på gatorna och nyliberalismen tvingades på reträtt. Det var genom denna kamp som Morales blev en utmanare på nationell nivå av den traditionella högerens och borgarklassens politiska dominans. När han 2006 valdes till president var det ett nederlag av stora mått för den elit som styrte Bolivia i århundraden.

Morales vann presidentposten men makten över ekonomin och massmedia låg kvar i den ”vita” överklassens och medelklassens händer. Det hat som välldes ut ur TV-apparater och tidningssidor kan vara svårt att föreställa sig för den som inte såg det med egna ögon. I hatet fanns en stark rasistisk ådra. En man från ursprungsbefolkningen utan formell utbildning som president, det var mer än vad många inom den besuttna klassen kunde stå ut med. En President som lät Wipalan – urfolkens flagga – få officiell status, som deklarerade Bolivia som en pluro-nationell republik där mer än 30 urfolks-språk fick officiell status. Som lät traditionella andinska ritualer konkurrera med traditionell katolicism.

Man kan dock inte säga att Bolivias ekonomi tagit steget till socialism. Förstatligande har skett av flera verksamheter som de tidigare nyliberala regimerna privatiserade. Men när det

gäller gas och olja så har regeringen framförallt höjt beskattningen rejält och samhället har därmed fått del av vinsterna. Dessa har investerats i fattigdomsbekämpningen.

Vicepresidenten Alvaro Linera har slagit fast att han anser att Bolivia, på det stadium landet befinner sig och med en så liten arbetarklass, inte är moget för "socialism" utan att det är en speciell form av progressiv "andinsk kapitalism" man ska bygga.

Om detta kan man diskutera. Faktum är att Evos rörelse vilade på urfolks-bönderna som utgör en majoritet av landsbygdsbefolkningen. För första gången hade denna del av befolkningen en representant i presidentpalatset. Och det innebar att de välbärgade, så länge en militärkupp inte var möjlig, tvingades leva med situationen. Ett tag såg det också ut som att den ekonomiskt stabila situationen skulle leda till att spänningarna avtog i det bolivianska samhället. Men de blossade upp igen.

Högern har inriktat sig på att Evo ställde upp till omval trots att konstitutionen förhindrade det. Han lät organisera en folkomröstning 2016 om huruvida han skulle kunna få ställa upp ytterligare en gång. Han förlorade folkomröstningen men högsta domstolen presenterade ett utslag som slog fast att det var okej i alla fall. För detta har Morales kritiserats även av människor som anser att han genomfört mycket bra politik. Här måste man fråga sig om inte Morales och MAS begick ett ödesdigert misstag. Man borde lanserat en annan kandidat. Om nu konstitutionen begränsade antalet ämbetsperioder så borde MAS kunnat lösa det. Nu gav MAS högern en helt onödig möjlighet att driva en subversiv antidemokratisk politik under täckmanteln av demokratisk omtanke.

Strulet vid rösträkningen gav ytterligare möjlighet åt högern som mobiliserade sina supportrar i våldsamma upplopp.

Högern har stöd av stora delar av medelklassen i städerna. En medelklass som vacklar mellan kapitalistklassen på ena sidan och bönder och arbetare på den andra. Och medelklassen är stor i ett land som Bolivia. Det är inte första gången i Bolivias historia som småborgare vunnits för statskupper i elitens och högerens intresse.

Högern kommer att gå så långt de kan. Trycka tillbaka landvinningarna för bönder, urfolk och fattiga. Dom kommer att attackera den pluro-nationella konstitutionen.

De kommer att med hot och öppet våld försöka kväsa allt vad vänster heter. Latinamerikansk höger och borgerlighet är kapabla till vilka illdåd som helst. Och till vilka lögner och falska nyheter som helst. Som tyvärr förs vidare av massmedia i länder som Sverige. Ett exempel är att man nu försöker få folk att tro att Morales valseger berodde på valfusk. Det man i verkligheten diskuterat är om han vann med mer än 10 procent eller inte. Om det var mindre än 10 procent så skulle han vara tvingad till en andra valomgång. De amerikanska staternas organisation (OAS) reste först frågetecken angående stoppet i valsekningen. Evo kom då överens med dem om omräkning. Den borgerlige kandidaten Mesa vägrade gå med eftersom han inte fått vara med på mötet med OAS. Evo föreslog då nyval. Men då hade redan högern och OAS blodvittring. Poliser hade börjat gå över till högerdemonstranterna. Hela detta förlopp beskrevs i svensk radio som att "valfusk var konstaterat".

Oavsett om man varit en MAS-anhängare som stött Evo Morales i alla turer eller om man tillhör en vänster som också riktat kritik mot olika aspekter av regeringens politik, så måste nu alla stå skuldra vid skuldra mot den reaktionära våldsvåg som släppts lös. Även om man ansett att Evo inte borde ställt upp i det senaste valet och att MAS borde fört fram en annan kandidat, får detta inte stå i vägen för ett gemensamt försvar mot högerens stormtrupper som nu bränner, misshandlar och hotar och snart kanske kommer att organisera lynchningar.

Allt stöd till den bolivianska vänstern, folkrörelserna, fackföreningarna och alla demokratikämpar som nu attackerar av högern!

Offensiv

Bolivia och Morales står vid ett vägskäl

Johannes Lundberg

Offensiv 6/11 2019 [OBS denna artikel skrevs kort innan statskuppen]

Presidentvalet i Bolivia väcker inte oväntat rubriker. Den sittande presidenten Evo Morales, som har ett starkt folkligt stöd, möter också ett stort motstånd. Landet är delat och nu ska en revision göras av den första valomgångens rösträkning.

Bondeledaren, kokaodlaren, fackföreningsledaren och ledaren för MAS (Rörelsen för Socialism) Evo Morales valdes i december 2005 till Bolivias president. Detta med ett rekordstöd på 53,7 procent av rösterna och stödet har varit fortsatt högt. År 2009 fick Evo 64,22 procent och 2014 fick han 61,36 procent av rösterna.

Men det var inte bara antalet röster som gjorde Evo Morales unik, utan också att han blev landets första president som representant från ursprungsbefolkningen. Evo kom till makten efter en omfattande kamp för kokaodlarnas rättigheter, mot privatiseringar av landets naturtillgångar och hela den nyliberala politiken.

Under Evo Morales tid vid makten har ekonomin vuxit, vilket bidragit till ekonomisk, social och politisk stabilitet i ett av Latinamerikas fattigaste länder som upplevt 200 regeringsskiften sedan självständigheten 1825.

Men samtidigt har motsättningarna bubblat. Efter det senaste presidentvalet har gatustrider följt, och landet tycks vara delat.

Oppositionsledaren och före presidenten Carlos Mesa deklarerade redan på valdagen att valet var riggat. Därefter har han hoppats på en andra valomgång i december, som först inte verkade bli av då Morales hade en marginal på 10 procentenheter gentemot Mesas och då behövs enligt landets valordning ingen andra omgång.

Men efter två veckors protester och sammandrabbningar har regeringen gått med på att en ny rösträkning ska göras under de amerikanska staternas organisations (OAS) översyn och med observatörer från Mexiko, Paraguay and Spanien.

Spänningarna i landet ska ses mot bakgrund av en växande opposition allt sedan folkomröstningen 2016 då Morales lät fråga folket om han skulle få kandidera till ytterligare ett presidentval genom en ändring i konstitutionen, en folkomröstning som Morales förlorade knappt.

Istället för att se sig besegrad tog Evo Morales ärendet till författningsdomstolen, som gav honom rätt att kandidera i ytterligare ett val. Utöver att gå emot folkomröstningen har påstådd korruption, elitistisk urartning, maktfullkomlighet och personkult skapat stor frustration. Morales har låtit bygga ett 28 våningar högt presidentpalats i La Paz för 330 miljoner kronor, och för drygt två år sedan invigdes också ett dyrt museum (nära 70 miljoner kronor) till Morales ära i hans hemstad.

I ett fattigt land som Bolivia är detta såklart upprörande, vilket oppositionen har utnyttjat för att odla sitt hat mot Morales.

Evo Morales ska med rätta kritiseras för skrytbyggen, personkulten kring honom och hans privilegier, men han har också genomfört sociala förbättringar som har lyft två miljoner

bolivianer ur fattigdom och han förstatligade tidigt utvinningen av landets stora naturtillgångar.

När Morales tog makten var stora delar av ursprungsfolken utestängda från läkarvård på grund av såväl ekonomiska skäl som statens rasism, vilket bidrog till att medellivslängden var så låg som 64 år. Tio år efter att Morales först tillträdde beräknas medellivslängden ha ökat till 69 år.

Minimilönen har höjts med 127 procent och är numera den näst högsta i Latinamerika. År 2017 hade fattigdomen pressats ned till en historiskt låg nivå.

Evo Morales har uppmuntrat småbönder och hans stöd till kokaodlare har fått oppositionen att anklaga honom för att gynna knarkindustrin. Men kokabladet är för ursprungsfolken något heligt och används som medicinsk ört, mot symptom för höjdsjuka uppe på de höga höjderna och i bland annat te.

Självklart har de reformerna oroat den välbärgade eliten. Morales har mött en relativt splittrad opposition från höger, men också från grupper som har varit med om att föra honom till makten.

Ironiskt nog blev Carlos Mesa den som skulle försöka samla oppositionen när han för ungefär ett år sedan annonserade sin kandidatur i presidentvalet. Mesa var tidigare den förre presidenten Lozadas vicepresident. När Lozada tvingades avgå blev Mesa president och under hans tid vid makten slöts 71 avtal med transnationella företag samtidigt som polis och militär sköt skarpt mot demonstranter.

Oavsett vad röstrevisionen får för resultat är fortsatta motsättningar att vänta. Situationen är komplex och motståndet är stort, samtidigt som Morales har ett aktivt stöd. De senaste årens högervändning av Morales politik och personifiering har till viss del avvärjat MAS politiskt. MAS och Morales har haft tid och mandat att lyfta fram och vidta socialistiska åtgärder. Istället har personifieringen och privilegierna retat stora delar av befolkningen, vilket har utnyttjas av oppositionen.

Det som nu sker visar på nytt att det är via kamp underifrån som högern kan stoppas och att det krävs en socialistisk politik för att säkra de sociala framsteg som har uppnåtts.

Bekämpa militärkuppen i Bolivia!

Johannes Lundberg

Offensiv 12/11 2019

En fjärde mandatperiod som Bolivias president för vänsterledaren Evo Morales har visat sig bli för mycket för Bolivias överklass och de imperialistiska intressen som den stöder sig på. Allt sedan valet den 20 oktober har motsättningarna och våldsamheterna ökat i Bolivia. Att Morales efter kritik från OAS (Organization of American States) om "oegentligheter" i valet i söndags annonserade att valet skulle göras om lugnade inte oppositionen, utan triggade dem i stället till att pressa fram en militärkupp.

Sedan inte bara stora delar av polisen förenat sig med högerns gatumobb utan också den militäre överbefälhavaren Williams Kaliman uppmanat Morales att avgå, lydde också Morales uppmaningen, och har sedan dess flytt landet till Mexiko.

I spetsen för kuppen står fascisten Luis Fernando "El Macho" Camacho, en högerextrem "kristen" mångmiljonär som leder den reaktionära "medborgarkommittén" i högerns starka fäste Santa Cruz, där den vita privilegierade eliten är som störst. Camacho är också son till den stenrike paramilitär som mördade studenter och var med att tillsätta Hugo Banzers militärdiktatur som styrde landet 1971-1978.

Evo Morales har efter kuppen flytt landet och beviljats asyl i Mexiko. (Foto: Sebastian Baryli)

I svenska media kan en läsa hur Evo Morales avgår efter protester, men det som inte framgår är de radio och TV-stationer som togs över av oppositionen dagen innan, de som fängslats, tagits som gisslan och hur människor attackerats eller regeringsmedlemmar och deras familjer som hotats eller fått sina hem nedbrända.

– Jag avgår för att mina kolleger inom socialistpartiet inte ska behöva utstå mer hot, förföljelse och våld, sade Evo Morales i det direktsända TV-talet under söndagskvällen.

Att det inte rör sig om något annat än en kupp visas av att även vicepresidenten, liksom senatens och underhusets talespersoner också har avgått efter hot, vilket leder till att det inte finns någon att styra landet annat än militären eller av dem tillsatta.

Luis Fernando Camacho kunde under söndagen röra sig fritt in och ut i regeringspalatset. Camacho skriver på Twitter att det finns en häktningsorder på Evo Morales, samtidigt som Mexikos utrikesminister har erbjudit Evo Morales asyl där.

Den högerextremt ledda oppositionen har lyckats få med sig en spretig skara missnöjda bolivianer, allt från den extrema högerkanten till en del av de arbetare och fattiga, som själva har varit med och fört Evo Morales till makten.

Protesterna mot Morales har intensifierats allt sedan folkomröstningen 2016 om huruvida konstitutionen skulle ändras eller ej och tillåta honom ytterligare en kandidatur i presidentvalet. Det var en folkomröstning som Morales förlorade knappt, men som därefter gjordes betydelselös sedan författningsdomstolen förklarar att denna del av grundlagen stod i strid med var och ens mänskliga rättighet att ställa upp, varpå han tilläts kandidera på nytt i detta val.

Bolivia gick därefter till ett nytt presidentval där alltså Morales utsågs till vinnare, men där oppositionen ropat valfusk innan, under och efter valet och Morales när även OAS uttalat kritik annonserade ett nyval.

Frågan är om det alls ligger något i de anklagelser om valfusk från OAS som i stort sett alla borgerliga media har tagit för sanna. Anklagelserna tog fart under en 24 timmars paus i rapporteringen från den inofficiella snabbräkningen innan valkommissionen publicerade ett officiellt valresultat som visade att Morales när alla röster räknats hade vunnit med drygt tio procent fler röster än högerens utmanare Carlos Mesa (47,5 procent jämfört med 36,5 procent).

Frågan är om det alls ligger något i de anklagelser om valfusk från OAS som i stort sett alla borgerliga media har tagit för sanna.

Innan denna paus hade Morales "bara" en ledning på sju procent, vilket pekade mot en andra valomgång. En seger i första omgången skulle enligt vallagen kräva minst tio procents ledning i ett valresultat där segraren fått över 40 procent.

Enligt Mike Weisbrot i det Washington DC-baserade CEPR:s (Center for Economic and Policy Research) har det USA-baserade OAS inte redovisat några konkreta bevis och ingenting i valkommissionens siffror tyder på några oegentligheter, bara att de mer perifera områden i landet där Evo Morales har flest anhängare bland Bolivias ursprungsfolk räknats sist i en uppåtgående trend för Morales ledning som var tydlig redan innan snabbräkningen avbröts.

I den enorma polarisering som präglat hela valet utlöste pausen i valsammanräkningen fortsatta och alltmer våldsamma gatuprotester från extremhöger.

Evo Morales hade själv bjudit in OAS och i förväg lovat att respektera organisationens granskning. Men att han därför accepterade att valet skulle göras om gjorde inget för att hejda den kontrarevolutionära anstormningen.

Högern har bråttom till makten efter 14 år av reformpolitik för landets fattigaste och förstatligande av naturtillgångarna. De skydde inga medel att avsätta Bolivias länge mest folkbara president i landets snart 200-åriga historia, som också är den första från ursprungsbefolkningen. Ingen annan president har haft ett lika stort folkligt majoritetsstöd som Morales och heller inte dragit så många bolivianer till valurnorna.

Men Morales sätt att klamra sig fast vid makten ska kritiseras. Det som skulle ha gjorts är att i tid tillåta arbetare och fattiga att lyfta fram en ny kandidat underifrån på ett verkligt socialistiskt program med bas i fackföreningarna och de sociala rörelserna och på så sätt fortsätta de nödvändiga processerna för en socialistisk omvandling.

Som Hugo Chavez i Venezuela byggde Morales reformer för de fattiga i hög grad på inkomster från de fossila naturtillgångar som han nationaliserade. Men oviljan att ta kontroll över hela ekonomin och ersätta de stora jordägarnas, bankernas och kapitalisternas makt med en demokratisk och socialistisk planering försvagade Morales, särskilt när råvarupriserna föll tillbaka.

Morales har tvärtom gjort stora ansträngningar för att tillmötesgå Santa Cruz agrobusiness-intressen. Han hade också genom att bevilja koncessioner till en tysk gruvjätte på att få utvinna litium i 70 år och utse en före detta högerpolitiker till toppkandidat som ny senator provocerat till regeringskritiska protester från vänster i Potosi-departementet (regionen).

Men de fel och brister som gjorts rättfärdigar inte denna kupp eller det våld och terror som nu står inför dörren i Bolivia. Situationen kommer att vara fortsatt spänd med ökade motsättningar, oro och våld. Medan Morales höll militären från gatorna för att undvika ytterligare oroligheter, återstår nu att se om kuppmaakarna gör detsamma eller snarare följer Piñeras exempel i Chile med militären mot folket.

En maktkamp tycks pågå inom högern där valtvåan Carlos Mesa försöker få parlamentariskt stöd för ett nyval bakom en så konstitutionell fasad som möjligt, medan Camacho i spetsen för Santa Cruz extremhöger som tagit sig in i regeringspalatset i La Paz med Bibeln och en gammaldags boliviansk flagga i hand, utan ursprungsfolkens multinationella whipala-symbol, vill gripa ledare för Morales MAS-parti och se en övergångsregering baserad på polis och militärmakt.

Rapporter och filmklipp i sociala medier har visat hur beväpnade MC-gäng attackerat obeväpnade kvinnor som demonstrerat till stöd för Morales tillsammans med sina barn. Den nya situationen delar landet än mer och den rasism som präglat motståndet mot presidenten och ursprungsbefolkningen riskerar att öka ytterligare med våld som följd.

När detta skrivs pågår våldsamma sammanstötningar på La Paz gator, samtidigt som det ännu inte finns några tecken på ett samordnat motstånd.

Militärkuppen i Bolivia måste fördömas och kan om den lyckas bara bädda för en reaktionär och rasistisk våg som slår mot arbetare, fattiga och ursprungsfolk. Oavsett Morales brister vore det historiskt misstag för någon att ställa sig neutral eller avstå från att fördöma militären, Camacho eller för den delen Carlos Mesa, som tidigare varit med och sålt ut landet och suttit i en regering som vände vapen mot strejkande arbetare.

Arbetare och fattiga måste nu enas mot det systemskifte som kan komma att bli verkligt där landet på nytt plundras av utländska aktörer, där en redan privilegierad klass skor sig på landets gemensamma resurser och såklart emot den våldsamma rasismen mot Bolivias ursprungsfolk. Bolivias arbetare, fackföreningar och sociala rörelser måste nu snabbt lägga grundstenarna för en massiv mobilisering av såväl självförsvaret som politisk organisering för att i första hand slå tillbaka högern och fortsätta stegen mot verklig socialism i regionen.

Proletären

Fullbordad statskupp i Bolivia

Marcus Jönsson

Proletären 11/11 2019

Tre veckor efter presidentvalet tvingades Evo Morales att avgå som president.

Bolivias president Evo Morales avgick igår kväll [10/11] efter att de väpnade styrkornas överbefälhavare Williams Kaliman ”uppmanat” Evo Morales att lämna sin post.

Evo Morales avskedstal, som han direktsände på Facebook, blev kulmen på den välplanerade statskupp som inleddes den 21 oktober, dagen efter presidentvalet som Morales vann.

I helgen har våldet trappats upp, och delar av polisen har anslutit till protesterna mot regeringen.

Ministrar, guvernörer och borgmästare har utsatts för hård press av högern som krävt Evo Morales avgång, och flera har fått sina hem plundrade och nerbrända av väpnade grupper. I sitt tal sa Evo Morales, som under de tre veckornas upptrappning vägrat kommendera ut militären på gatorna, att han avgår ”för att mina systrar och bröder inte ska utsättas för mer våld”.

Evo Morales värdjade också till oppositionskandidaten Carlos Mesa och ordföranden i Santa Cruz ”civilkommitté”, Fernando Camacho, att få slut på våldet och förföljelsen nu när de nått sitt mål.

En stundtals märkbart skakad Evo Morales berättade om hur guvernörer och borgmästare avgått bara för att rädda sina familjer. Avgå och överge Evo så låter vi din familj vara ifred, har varit budskapet från de våldsamma regeringsmotståndarna som visat upp filmer på kidnappade familjemedlemmar.

På Twitter uppmanade Morales också Mesa och Camacho att ”inte fortsätta förfölja, kidnappa och misshandla mina ministrar, fackföreningsledare och deras familjemedlemmar”. Samtidigt var Evo Morales tydlig i sitt tal med att kampen för social rättvisa fortsätter och att han inte tänker lämna landet.

De senaste dygnens händelser visar att det aldrig varit något annat än statskupp på agendan för de krafter som nu avsatt den valde presidenten. När Evo Morales vann presidentvalet den 20 oktober redan i första omgången anklagade oppositionskandidaten Carlos Mesa valmyndigheten för valfusk och USA vägrade erkänna valresultatet.

Bolivias regering har därefter välkomnat en rösträkning utförd av den USA-styrda mellanstatliga organisationen OAS (Organization of American States), som i sin preliminära rapport igår söndag pekade på möjligt valfusk och uppmanade till nyval.

För att få lugn i landet gick Evo Morales omgående med på att utlysa nyval, och dessutom låta byta ut samtliga ledamöter i valmyndigheten. Men oppositionen vägrade gå med på ett nyval, precis som de vägrat medverka i den dialog för fred som Morales bjudit in till.

Demonstranter har också redan sedan dagen efter valet satt fyr på vallokaler, vilket knappast tyder på att de velat ha en omräkning av rösterna. När den högsta militära ledningen, i ett mörkt eko av tidigare militärkupper i Latinamerikas historia, så förenade sig med kravet på presidentens avgång var kuppen ett faktum.

Statskuppen har fördömts internationellt från flera håll, däribland av Argentinas nyvalde president Alberto Fernandez och vicepresident Cristina Kirchner, Venezuelas president Nicolas Maduro, Kubas president Miguel Diaz-Canel och Brasiliens nyligen frigivne expresident Lula da Silva. I Europa har Pablo Iglesias från spanska Podemos och brittiska Labours ledare Jeremy Corbyn fördömt kuppen.

Med Evo Morales som president har det fattiga Bolivia mer än halverat den extrema fattigdomen, från 38 till 15 procent mellan 2006 och 2017, och sänkt fattigdomen från 60 till 35 procent under samma tidsperiod. Men styret, som för första gången i landets historia inkluderat den stora andelen av befolkningen i Bolivia med indianskt ursprung, har inte uppskattats av alla.

De brokiga grupper som förenats i hatet mot presidenten inkluderar kapitalister och överklass, som i motsats till regeringens nationaliseringspolitik velat fortsätta sälja ut Bolivias naturtillgångar till utländskt kapital, men också evangeliska kyrkor har blivit fiender till regeringen.

Högerextrema element i de senaste veckornas protester har attackerat ursprungsbefolkning och kvinnor. I Cochabamba blev borgmästaren Patricia Arce förra helgen kidnappad, dränkt i rödfärg och tvingad att paradera gatan fram tillsammans med maskerade demonstranter som även satte fyr på stadshuset.

Evo Morales adresserade de rasistiska och misogynna inslagen i protesterna i sitt tal på söndagskvällen, likaså dess religiösa uppbackare.

”Min synd är att vara fackföreningsledare, att vara indian. Min synd är att vara cocaodlare, som en del grupper försökt fördöma. Jag förstår inte hur man kan använda bibeln för att

misshandla familjen. Jag kan inte förstå hur en del grupper använder bönen för diskriminering. Jag kan inte förstå hur en del ber för att skapa hat mot de svagaste”, sa Evo Morales.

Samtidigt gick Fernando Camacho, kuppledaren som inte fått en enda röst i något val, in i det gamla presidentpalatset i La Paz, knäböjde och la ner en boliviansk flagga och en bibel på golvet.

Men trots det stora bakslag för de progressiva krafterna i världen som kuppen i Bolivia tveklöst är, avslutade Evo Morales sitt tal med en uppmaning.

”Jag vill att hela världen och det bolivianska folket, framför allt på landsbygden och arbetarna, lyssnar. Det kapitalistiska systemet är inte en lösning för mänskligheten. Den värsta fienden till mänskligheten är imperialismen [...] Nu har vi en ny erfarenhet i Bolivia [...] Men livet tar inte slut här. Kampen fortsätter.”

Skandal att Linde stöder kuppen

Marcus Jönsson

Proletären 12/11 2019

Även om det inte är förvånande är det rent skamligt att Sverige har en utrikesminister som öppet ställer sig på kupphögerns sida i Bolivia.

Så adderades ännu ett datum till den långa listan över USA-stödda statskupper i Latinamerika. Den 10 november 2019.

Men när Evo Morales tvingas lämna presidentposten i Bolivia är reaktionerna inte som de var då Sverige förde en självständig utrikespolitik. Minns det mest kända datumet, den 11 september 1973.

När Pinochet tagit makten i Chile var dåvarande statsministern tydlig med vad som hänt. Dagen efter kuppen sa Olof Palme som det var, ”Salvador Allende är död. Han störtades med våld av högerkrafterna”. Det var också en självklarhet för alla på vänsterkanten att fördöma kuppen.

Evo är lyckligtvis fortfarande vid liv, men jämför Palmes ord med utrikesminister Ann Linde som i en TT-intervju svarar på hur hon ser på militärens agerande i söndags:

”Jag kan inte säga något speciellt om det, mer än att det är positivt att man hörsammar de reaktioner som har varit om att valet inte var rättvist och att man nu gör ett nytt val.”

Även om det inte är förvånande är det rent skamligt att Sverige har en utrikesminister som öppet ställer sig på kupphögerns sida. Men Ann Linde följer lydigt USA:s linje.

Och inte har Vänsterpartiet gått ut och fördömt kuppen mot Evo Morales, även om V:s utrikespolitiska talesperson Håkan Svenneling twittrat om en oroande utveckling i Bolivia.

Jo, nog är det en oroande utveckling när den fascistiska högerns fotsoldater kidnappar regeringsföreträdarens familjemedlemmar och bränner ner deras hus. Och visst är det oroande när våldsamma demonstranter tvångsklipper håret på en socialistisk borgmästare, håller färg över henne och drar henne längs gatan för att förnedra henne.

Och det är verkligen oroande när polisen som sålt sig till kuppmaakarna skjuter för att döda på dem som gick ut i måndags i El Alto för att försvara demokratin och protestera mot kuppen.

Men det är inget man får veta i Sverige om man inte följer utländsk och alternativ media. Här har kravallerna i Bolivia istället framställts som rimliga, där ”folket” gör uppror mot en ”diktator” som envisas med att vinna demokratiska val. Då spelar det ingen roll att Evo är en så värdelös diktator att han avgår för att få slut på våldet.

Jämför med Chiles president Sebastian Piñera, som sedan de enorma protesterna mot hans nyliberala politik började bara gett ökade befogenheter åt polisen och vägrar avgå. Ändå är det tyst om den chilenska polisens dödsskjutningar, våldtäkter och försvunna demonstranter. I Sverige fokuserar media istället på de som demonstrerat mot Evo Morales.

Men låt dig inte luras. Det var destabilisering, protester och strejker innan kuppen i Chile också. Initierade av den inhemska högern och finansierade och stödda av USA-imperialismen, då i Chile som nu i Bolivia.

Fördöm statskuppen i Bolivia!

Uppdatering: I ett mejl till Proletären efter att artikeln publicerats skriver Håkan Svenneling att: "Givetvis fördömer Vänsterpartiet statskuppen i Bolivia."